

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 15 K
3/4 . . . . . 10 „
1/2 . . . . . 5 „

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in „Kažipot po Ljubljani in kranjskih mestih“, dalje dva krat v letu „Vozni reč železnic, parnikov in poštne zvez“.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadstr. v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računajo po Političarjevih tarifah: tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 2. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loče Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnishtvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali glid. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: Schwarz v Šolske ul., Jellersitz v Nunski ul., Ter. Leban na tekališču Jos. Verdi, Peter Krebelj v Kapucinski ulici, I. Bajt v po kopalniški ulici, I. Mattiussi v ulici Formica, I. Hovański v Koronski ulici št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Potreba kmetijskih učiteljev.

Da se dvigne pri nas toliko zanemarjeno kmetijstvo, v ta namen je potreba med drugimi raznovrstnimi potrebami tudi dobrih kmetijskih učiteljev.

Naloga kmetijskega učitelja ni majhna, ampak je prav obsežna. Še lažje vidi, kako pomanjkljivo je naše kmetijstvo, kakšen upogled v kmetijsko pomanjkljivost mora imeti šele kmetijski učitelj, ko proučuje stanje kmetijstva v svojem delokrogu ter se mu odpre zajedno stanje cele dežele.

Tako rado se govori o pomoči kmetijstvu, tako rado se deklamira, kaj in kako treba storiti v dvigo kmetijstva, ali stori se v resnici jako malo.

Kar se stori, je z večine kmetova samopomoč — vlada pa ima vedno pomisleke in cincanje in mincanje njeno v tem pogledu je tako, da dá kaj šele prisiljena.

V naši deželi nujno potrebujemo v vsakem političnem okraju vsaj jednega kmetijskega učitelja. Ali kaj imamo? V goriškem političnem okraju nimamo nobenega, v tolimskem političnem okraju tudi ne, izjemo dela samo sežanski politični okraj.

Sedaj se trudi deželni kmetijski urad okoli po deželi s predavanji in nasveti ter z izdajanjem posebnega lista. Nò, lahko se reče: vse prav, kar je namenjeno v dobro kmetu! Ali ne vemo, čemu bi radi tega ne bilo pri glavarstvih kmetijskih učiteljev?

Goriški politični okraj je imel kmetijskega učitelja, pa so ga pritegnili na deželno kmetijsko šolo za ravnatelja. Seveda je rad sprejel to službo, za njim je ostalo prazno na glavarstvu v Gorici. Mnogo in različno se je komentiralo upokojenje prejšnjega vodje deželne kmetijske šole. Moža v najboljših letih so poslali v pokoj in z imenovanjem za ravnatelja prejšnjega kmetijskega učitelja za goriški politični okraj so temu vzeli kmetijskega učitelja, ne da bi se mislilo na imenovanje novega. Kmetijski interesi so s tem le oškodovani.

Res je dalje, da se je v zadnjem času obrnila pozornost med Slovenci na kmetijstvo v povečani meri ter da se skuša doseči boljše čase za kmetijstvo: res je, da se oglašajo razni faktorji, ki delujejo na povzdigo kmetijstva — ali pri vsem tem nima vlada nikakega vzroka odtezati svojo pomoč kmetijstvu ter odlagati na rame drugih faktorjev to, kar bi morala ona storiti vsopredno z drugimi, ki se trudijo za povzdigo kmetijstva.

Tu stopa pred oči zlasti tolimski politični okraj, ki je po stari navadi najbolj zanemarjen, pa najbolj potreben dobrega kmetijskega pouka. Razni faktorji, ki se brigajo za dviganje kmetijstva, ostajajo radi le preblizu Gorice, pòre so navadno predaljene; te se pusu v nemar. Zato pa je ravno v tolimskem političnem okraju kakor nikjer drugodi potreba dobre kmetijske učne moči, ki bi potem pritegnila morda tudi drugi večji brig za naš gorati del dežele.

Živimo v dobi, ko se povsodi kaže najintenzivnejše potezanje za kmetijske koris. Zato pa se mora tudi pri nas storiti vse, kar mogoče, v tak namen. In tak namen imajo pospeševati tudi okrajni kmetijski učitelji. Te je treba stalno nastaviti ter jih primerno plačati — seveda morajo biti izučeni dobro ter udani svojemu poklicu — potem imamo od strani vlade dobro pomoč našemu kmetijstvu.

Imamo izborne železniške zveze na sever, morje pred seboj; zato je umevno, da je naša dolžnost poskrbeti, da se naši produkti razpečajo kar najbolje....

Glede nastavljenja kmetijskih učiteljev bi vlada morda rekla, da bi že izvršila imenovanja, pa da jih ni na razpolago. Na to odgovarjamo, da naj se pobriga vlada z drugimi faktorji vred, da bodo tu na razpolago. Službe treba sistemizirati, poprej pa poskrbeti s štipendijami za izvršitev potrebnih študij. Potem jih ne bo zmanjkalo.

Vse hiti, vse napreduje, torej tudi mi ne smemo zaostajati. Če gre vlada kmetom drugih narodnosti na roko, ter pomaga, kjer

more, naj dela tako tudi pri nas. Zgani se torej vlada, zganite pa se na to stvar in v ta namen tudi drugi poklicani možje!

Vladni gospodarski program za Primorje.

Kakor svoj čas za Dalmacijo, tako se je določila — ministerski predsednik Beck je daloval nato — komisija z nalogo, da izdela program za gospodarsko in kulturno povzdigo Primorske in Južne Tirolske.

Ta komisija je dokončala pod načelstvom sekcijskega šefa Engel-na svoje delo in predložila ministerskemu svetu natančno izdelan načrt, ki ga je ta pred par dnevi v polnem obsegu odobril.

Načrt glede Primorske in posebno še Goriške je ta-le:

Gradbe cest:

(Izvršilna doba: 15 let.)

Dogradba in poprava cest v Brdih. — Poprava ceste Kanal-Lig oziroma Mar. Celje; Dogradba cest v mejnem okraju med Idrijo in Sočo, namreč: 1. Pogorska cesta Vrhovlje-Lig-Kambreško-Srednje in 2. Dolinska cesta Golobrd-Britof. Nadalje dogradbe cest Čiginj-Srednje; Ročinj-Srednje; Plave-Vodice-Ravno; na banjski planoti: Grgar-Zabrdo-Banjšica-Avče; Lokavec-Podleske; Kal-Lom-Sv. Lucija; Avče-Log-Sv. Lucija; Cepovan-Frata-Sv. Lucija; Čepovan-Trebuša v idrijsko dolino; levobrezna cesta Tolmin-Kanno in most čez Sočo pri Kamnem; poprava ceste Idersko-Livek; dogotovitev ceste Tolmin oziroma Št. Peter-Čadra z odcepkom v Zalošče in Ravne; poprave poti in cest v takozvanem »Kotu« (politični okraj Tolmin). — Gradba ceste Kanal-Vrh-Banjšica z odcepkom od Vrha v Bate; dogotovitev ceste Log (Baumbachova koča)-Št. Marija in pot čez mojstroški prelaz; poprava komunikacij od idrijske državne ceste v tamojšnje gorske vasi; poprava ceste Grgar-Zagorje-Ravnica; dogotovitev ceste Krnica, oziroma Vitovski Vrh-Sempas; poprava komunikacij v vipavski dolini; poprava obstoječih in gradba novih cest na kraški planoti, posebno

Piškovica-Brje-Gorjansko, potem s Krasa v Renca, iz Doberdoba v Zagrad; gradba novega mostu čez Sočo med Gradiško in Zdravščino; nov most čez Sočo med Vilešem in Casseglianom; dogotovitev ceste Dobra-Vipolže in Vipolže-Št. Ferjan; dogotovitev ceste Kopriva-Vipolže; dogotovitev in podaljšanje dovozne ceste na desnem bregu Soče k novemu mostu pri Gorici do okrajne ceste Podgora-Ločnik; dograditev ceste Belvedere-Gradež in ceste Medana-Barbana-Baška dolina-Kranjsko.

Železnice:

O tem pravi predlog komisije, da je vlada vse želje glede na železnice upoštevala in uvaževala in bo po dogotovitvi vseh tozadevnih projektov in finančnih načrtov vso stvar natančno proučila, da spravi stvar v tir in zagotovi zlasti finančno stran tega vprašanja.

Pošte, brzojavi, telefoni.

Ustanovi se približno 35 novih poštних uradov. Brzojavno omrežje se pomnoži, raynotako telefonsko zveze, eventualno se bodo prispevki interesentov znižali.

Pospeševanje obrti.

Na Goriškem: Ustanovitev deželne kreditne zadruge v Gorici in 28 kreditnih združenj v drugih večjih krajih; nastavljenje strokovnih moči za izobrazbo obrtnikov in nadzorovanje združenj, ustanovitev združenj za oddajo sirovin in strojev za rokodelce (tu se zlasti ozira načrt na kovinsko obrt, domačo svilno in bombažno obrt, na mizarzko obrt; ustanovitev posebne zadruge za stroje in ribiško orodje; potovalni tečajji; razstave itd.

Bogoslužje in šolstvo.

Podpiralo se bo po tem predlogu akcija, da se razbremeni kmetško ljudstvo bere v naturalijah. Glede šolstva se bo podpiralo »Šolski dom« in »Glasbeno šolo«, pospeševalo se bo trgovsko-nadaljevalne šole na Goriško-Gradiščanskem; ustanovilo se bo obrtno šolo v Solkanu, intenzivno pospeševalo potovalne kurze (posebno za zidarje, mizarje, kovače itd.), čipkarstvo; potovalni pouk za pletarstvo se vpelje v Sovodnjah.

Poljedelstvo.

Vodne zgradbe: Vlada bo podpirala zgradbo manjših vodovodov, vodnjakov in na-

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

„Treh mušketirjev“.

Francoski spisal:

ALEXANDRE DUMAS.

(Dalje.)

— Ej, ravnokar sem ga še čital. Morda sem ga izgubil? Ah, škoda, moj žep je raztrgan!

— O, da, gospod Raoul, pravi Mousqueton, in pismo je bilo celo prav tolažilno; ta dva gospoda sta mi ga prečitala, in jokal sem od veselja.

— Toda to vsaj veste, kje je grof, gospod d' Artagnan? vpraša Raoul napol potolažen.

— Ah, da, seveda vem, odvrne d' Artagnan, toda to je skrivnost!

— Zame menda ne, upam.

— Ne, za vas ne, in zato vam povem, kje je.

Porthos debelo pogleda d' Artagnana s svojimi začudenimi očmi.

— Kje pri vragu naj rečem, da je grof, da ga ne bo skušal poiskati? zamrmra d' Artagnan tiho.

— No torej, gospod, kje je? vpraša Raoul s svojim mehkim, ljubeznivim glasom.

— V Carigradu je!

— Pri Turkih! vsklikne Raoul prestrašen. Moj Bog! Kaj pravite?

— No, kaj vas to straši? pravi d' Artagnan. Ba!

Kaj so Turki proti ljudem, kakršna sta grof La Fère in abbé Herblay?

— A, njegov prijatelj je ž njim? pravi Raoul; to me nekoliko tolaži.

— Ta vražji d' Artagnan je pa res prebrisan! si misli Porthos, ves začuden vsled te zvižgače prijateljeve.

— Sedaj, pravi d' Artagnan, hoté čim preje spraviti pogovor v drugačen tir, sedaj vam dam tu petdeset pištol, ki vam jih je poslal grof po istem slu. Mislim, da nimate več dosti denarja in da vam je to dobrodošlo.

— Imam še dvajset pištol, gospod.

— No, le vzemite, s temi skupaj jih boste imeli sedemdeset.

— In če hočete še kaj... pravi Porthos ter segne v žep.

— Hvala, odvrne Raoul ter zardi, tisočkrat hvala, gospod.

V tem trenutku pride Olivain.

— Da, res, pravi d' Artagnan tako, da ga je lakaj slišal, kako ste kaj zadovoljni z Olivainom?

— No, tako, tako.

— Kaj mu imate očitati, temu prismođinu?

Olivain se je naredil, kakor da ne sliši, ter stopil v šotor.

— Požrešen je, pravi Raoul.

— O, gospod! vsklikne Olivain, ki je prišel na to obtožbo iz šotora.

— Malo tatinski je.

— Oh, gospod, oh!

— In zlasti je zelo strahopeten.

— O, o, o! gospod, vi me sramotite, pravi Olivain.

— Vraga! pravi d' Artagnan; čujte, Olivain, ljudje, kakršni smo mi, ne trpe bojazljivcev v svoji službi. Kradite svojemu gospodu, jejte njegovo jed in pijte njegovo vino, toda, za Boga, ne bodite strahopetnež, sicer vam porežem ušesa. Poglejte gospoda Mousquetona, recite mu, naj vam pokaže častivredne rane, ki jih je že dobil, in glejte, kako plemenitost je vtisnila hrabrost njegovemu obrazu!

Mousqueton je bil v tretjih nebesih, in objel bi bil d' Artagnana, ko bi se ga bil upal; namesto tega si je prisegal, da se da zanj usmrtiti, če se mu kdaj ponudi prilika.

— Odslovite to šemo, Raoul, nadaljuje d' Artagnan, zakaj če je strahopeten, vas spravi nekega dne v sramoto.

— Gospod pravi, da sem bojazlivec, vsklikne Olivain, ker se je hotel onega dne bitti z nekim kornetom iz Grammontovoga polka in ker ga nisem hotel spremljati.

— Gospod Olivain, lakaj ne sme biti nikdar nepokoren, pravi d' Artagnan strogo.

Nato potegne Olivaina na stran ter mu reče:

— Prav si storil, če tvoj gospod ni prav ravnal; tu imaš tolar; toda če kdo razžali tvojega gospoda in se ne daš vpriči njega razsekati na kose, ti odrežem jezik in te nabijem ž njim po obrazu. Zapomni si to dobro.

Olivain se prikloni ter vtakne tolar v žep.

(Dalje pride.)

pajališč za živino. Regulacije in razmočvirjenja ob Mirni, Soči in Vipavi. Kar se specijalno agrarnega vprašanja tiče, namerava vlada čedeti: Melioracija planin, pogozdovanje gričev (zlasti okoli Gradišča in Devina), pogozdovanje terena okoli Ogleja, Gradeža, Belvedera itd. Obširno pogozdovanje Istre, pomnožitev gozdarskega osebja, pospeševanje kmetijskega šolstva, vzorna gospodarstva, gospodinjstva šole, potovalno šolstvo, podpora združništvu, posebna subvencija, toda le začasna, italijanski zadrugi v Gorici, da naseli kmete na mala posestva na Furlanskem, oljarske zadruge, kletarske in mlekarne zadruge, povzdiga krmarstva, izboljšanje pridelovanja turščice, poizkuševalna polja, kmetijski stroji, vzorna gospodinjstva za izboljšanje pridelovanja sočivja, vrtnarstvo in vrborejstvo (ob Soči). Izboljšanje živinoreje, bikovne postaje in postaje za ovne ter perutnino, subvencioniranje čebelarstvih društev, razstave, vzorni hlevi. Glede trtoraje omenja vladni program zlasti nasajevanje ameriških trt. Za vse te agrarne akcije se bodo na namestništvu v Trstu ustanovile sekcije, oziroma odbori, sveti itd. Kar se tiče maiarije v Istri in pelagre na laškem Goriškem, se bodo tla izmočvirila, oziroma pomnožili sanitarni fondi.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz okolice. — (Spokorjeni Fon). — Ko smo čitali telegram Fona v Škofjoklo doslovno: „Čvrsto naprej pod trobojnico s križem na vrhu“, smo v duhu kot on neizrečeno jokali, ker nas je vse okoličane tako presunil ta telegram Fonov, da je postal iz Savla Pavel, kateri je poznal križ le iz službenih aktov. Mi se bojimo, da ga v dobimo v dolednem času na Kostanjevci v samostanu ali pa v Šempetru pri mitnici, da nam bo delil preostanek od sena. Dotlej se bomo pa v duhu topili v potoku krokodilovih solz in goreče zanj molili.

Napredni agrarci.

Iz Trnovskega gozda. — (V pojasnilo gosp. župniku Plesničarju na Lokvah, na njegov učeni odgovor v „Prim. Listu“ št. 31.)

Vi g. Plesničar pravite: Kdor ne dela za naše ljudstvo, naj drži vsaj jezik za zobmi — mi pa pravimo: Kdor ne dela, naj tudi ne je. Gosp. Plesničar hoče trditi, da je dopisnik „Prim.“ št. 28 mlad pa se zelo moti. To ni dopisnik mišjih brk. Splošna želja vseh naprednih kmetov v trnovskem gozdu, da se enkrat vsaj napravi konec tej klerikalni politiki, katera mora biti ljudstvu le v škodo, in katero uganja on (Plesničar) pri nezavednem hribovskem ljudstvu dan in noč in vedno brezskrbneje.

Nekam čudno pritika Plesničar g. Gabrščeka in kraškega posl. g. Štreklja zraven. Mi nismo še nikdar imeli naprednega poslanca, da bi bil za nas delal, ker ga tudi nismo izvolili.

Kraševci se nam smejejo, kako nas imajo klerikalci za norca. To pa zato, ker Kraševci so znali ločiti svitlobo od teme, kar pa mi nismo znali. Toda, tega nismo bili krivi mi, krivi so bili „črni krokarji“, ki so „kro-

kali“ na podlagi sv. vere, pri čemer so jim služila za orožje razna sredstva: cerkev, prižnica, spovednica itd.

Od g. Plesničarja ne pričakujemo ničesar, ker vemo, da nam kaj koristnega tudi pridobiti ne more; prašamo ga le, če je Kristus tudi agitiral za posvečene reči. Če ste Kristusovi namestniki, zakaj pa iščete pri nezavednem ljudstvu, da Vam zagotovi še nadalje privilegijev, katere ste si znali za časa, ko je bilo ljudstvo še popolnoma nezavedno, pridobiti. Če pa mislite, da ste poslani na ta svet v odrešenje trnovskega kmeta, tedaj pa le pokažite svojo voljo.

Dalje se ne bomo spuščali z g. Plesničarjem v polemiko, tudi na posamezne čenče ne bomo odgovarjali, ker nam ne nese, kakor njemu, ki mu je vsak dopis v kakem naprednem listu dobro došel, kar ima potem za skrajšanje časa, da „čenča“ vsakovrstne „čenče“ v „Prim. List“.

G. Plesničarja opozorimo, naj lepo pusti Wahrmondovo afero pri miru ter naj nam rajši pove, kdaj bo tisti čas, ko bomo dobili vse pravice v gozdu, da bomo val tudi tisti, ki sedaj nimajo drugega, kakor „bajto“ — smeli si ograditi lep košček sveta, kakor ste obetali nekoč, ko ste poklicali nekaj „boljših“ k sebi na moder pogovor. — Kar ste dosegli, to je za nas brez haska, to je za Vašo „društvo“, katero je za nas tudi brez pomena.

Kmetje.

Domače vesti.

Poroča. — V ponedeljek se je poročil g. Anton Čebular, asistent c. kr. drž. žel. in c. kr. poročnik v p. z gospico Grete Woratschka. Bilo srečno!

Umrl je 2. avgusta v Komnu Josip Kovatič, veleposestnik, bivši večletni župan, predsednik cestnega odbora in lastnik zlatega križca za zasluge.

Za državno uradnike. — Dunajska uradna „Wiener Zeitung“ priobčuje ministerski odlok, s katerim se uvršča Gorico in Pulj v drugo vrsto mest glede aktivitetne doklade državnih uradnikov, Opatijo, Mali Lošinj in Vološko pa v tretjo vrsto.

Klerikalni bahati — „Gorica“ od torke bi rada počastila dr. Gregorčiča z zaslugami, ki jih nima. Govori o vipavski in bohinjski železnici, ki sta vspeh „tihega dela“. Smešni vitezi! Za vipavsko železnico se je potilo veliko drugih mož več nego on ali katarikoli drug njegovih pajdašev, o bohinjski naj pa kar molči, da se mu ne bodo krave smejele.

Zdaj bi se rad ponašal z — idrijsko železnico. Povedali smo že, kako so to vprašanje vedoma in hoté zanemarjali. Prof. Berbuč sam je pisal okoli, da se ne da v deželni odboru ničesa storiti. Samo ovirali so in metali polena pod noge tistim, ki so hoteli kaj delati.

Zdaj je ta železnica tudi v vladnem programu. Ako nismo neumni backi, bomo znali izkoristiti položaj. Dr. Pajer je razumel položaj, zato se je zganil. Zato pa nimajo klerikalni bahati še prav nikake zasluge za to železnico. Ako bo tekla, ne bo njihova zasluga!

prezanimive snovi, je položenega pred nas za prazničen užitek, in to ne le ravnodušno, da bi uživali snovno, ampak z ljubeznijo pravega očeta.

Kdor čita naslov, naj nikar ne misli, da je v tej knjigi vezana in s 24 raznimi podobami le na zunaj opremljena kaka pusta učnost. Ta geološki in krajevski opis* (tako označuje g. pisatelj svoje delo) je pravi zbornik baš najzanimivejših prirodoslovnih ved, a ne podan v suhi teoriji, ampak pred našimi očmi živo razvit iz naših tal, z naših vrhov, ki smo jih tolikokrat občudovali nezavestno, iz naših studencev, pašnikov, strug itd. Seidlova knjiga nas vodi vrhutega s pomočjo konkretnih ostalin nazaj v čobe prerazvoja naše zemlje, ki se ne dajo časovno premeriti niti s stotisoci leti, ampak le v medsebojnem sporedu razpostaviti; ona nam po neovrznih dokazih, ki jih moremo vzeti v roko (kamen in prst l), razbistruje, kako in kje so se gore gubale in lomile, kako se je ena plast odtrgala od debela in kako se lomljeni konci tudi na oddaljenih gorah še do pitice natančno dajo zasledovati, ona nam pojasnjuje, zakaj so baš tu rodovitna tla, da se je mogel naseliti kmet, zakaj ondi izvira studenec, zakaj se nahaja med evoličnim kamenjem nanadoma plast čisto drugačne vrste. Skratka:

Čudno, da se Gregorčič ne hvali, ker v o j a k i kar na hitro roko popravljajo ceste v hribih!

Tudi „l' Eco“ se norčuje s tihim delovanjem deželnega odbora in tistih poslancev, ki so sedem let imeli deželne vejete v svojih železnih krempljih ter „tihu“ delali, tako „tihu“, da od same tišine ni bilo ničesar slišati ne videti.

Deželni zbor bo sklican „baje“ 20. septembra. Natančneje se določi po vrnitvi barona Becka na Dunaj 17. t. m. — Ni izključeno marsikako presenečenje. — Slovenski klerikalci ne marajo zblizanja s slovenskimi naprednjaki, pač pa upajo, da jim nadaljna zveza z laškimi liberalci prinese zopet 6 mastnih let. Pa se varajo!

Zdi se tudi, da se vlada sama težko loči od starega kursa na Goriškem. Ako se ne bo hotela ločiti ter nastopiti čisto nova pota, bo sama odgovorna za lekcije, ki jih bo dobivala. Naša pota so jasno začrtana!

V županiji Gojače bodo občinske volitve 14. t. m. Berbučev upravitelj občine si je izmisljal vse mogoče ovire, da je zavlačeval volitve od meseca do meseca; politična oblast sama je morala jako skrbno vzeti to reč v roke, da je srečno prijadrala do razpisa volitev. Upamo, da bo v tej občini konec dosedanja samovladi!

Slavnost „N. D. O.“, ki se bo vršila v nedeljo dne 9. t. m. v Rojanu, že peče neodrešene Italijane. Včerajšnji „Piccolo“ pravi, da poskušajo Slovenci že od nekdanj vsako poletje manifestirati in hujskati v italijanskih mestih, spominja se dogodljajev v Pulju ob času skupščine „družbe sv. Cirila in Metoda“, spominja se dogodljajev v Gorici o priliki kolekarske dirke, in se jezi na vlado, ki noče prepovedati tržaškim Slovincem njihove slavnosti. Torej tudi laštvo Trsta je na tako slabih nogah, da se boje slovenske slavnosti. Hvaležni smo „Piccolu“ za njegovo razkritje, da smo Slovenci vendar tako krepki in močni in da zamoremo z veseljem t. j. igraje in prepevaje podreti italijanstvo treh takih mest, kakor so Gorica, Pulj in Trst.

V Gradežu bi se pripetila v torko kmalu velika nesreča. Eduard Bauer, železniški uradnik iz Gumpoldskirchna na Nižje Avstrijskem se je hotel prepeljati v svojo soprogo in dvema sinovoma v čolniku k parniku „Trieste“, da se popeljejo v Trst. Čoln se je preobrnil in cela družina z veslači vred je padla v morje. Ljudje ob obali so rešili vse iz morja.

V torko popoldne se je za nekaj časa ustavil veletržec Brun s svojim avtomobilom v Gorici. Vrača se v Odeso. Pot iz Odesa skozi Rumunijo, Avstrijo in Italijo v Marseljo je prevozil v štirinajstih dneh.

Krava je brenila 13-letnega učenca Antona Maraža iz Števerjana, ko jo je molzel v domačem hlevu, in sicer v desno nogo. Dečka so pripeljali v goriško bolnišnico usmiljenih bratov.

Pročevčarjem se je stegoval dvanajstleten deček čez držaj hodnika v drugem nastopju hiše št. 14. v ulici Vogel, izgubil ravnotežje, padel, toda ne na dvorišče, ker se je v višini prvega nastopja vstavil na razprostiti vrvi, katera ga je rešila gotove smrti.

gore z vsem, kar je na njih, res rastejo pred našimi očmi in zdi se nam, da gomezijo pod našimi nogami tisti bilijoni malih živalic, koral itd., ki so iz dna silnega svetovnega morja, pljuskočega nekdanj nad našimi zemljami, v milijonskoletnem svojem tihem delu zgradile bleščeče vrhove Grintavcev.

Sem se pojdi učiti nauk o naši zemlji in o pridi sploh! Naravnost trdim, da ne zasluži imena olikanca, kdor o takih splošnih temeljih vse človeške vede ne ve nekaj odstotkov tega, kar nudi ta knjiga v splošnih svojih uvodih, a takisto trdim, da ni olikan Slovenec, kdor te knjige ne pozna! Vso njeno vrednost pa bo šele prepoznal, ako kelikor toliko prepozna zemlje, ki se ga tiče. To pa ni težko. Saj segajo takozvane „Kamniške Alpe“ pravzaprav od Vranskega do Žirovnice in se zato govori o krajih, ki so vsakemu dostopni. Ni mi pač treba naglašati, da knjiga ni kak turistovski spis, namenjen le za hribolazce; doline so prav tako in često še važnejše nego vrhovi sami. Okrog Begunj, okrog Tržiča, v dolni Kamniške Bistrice, v Črni dolini, na Jezerskem, v Lučah, v Gornjem gradu in v vseh drugih gorskih vznožjih je priroda odprta tej knjigi. Taka knjiga nam šele odpre prirodne krasote in nas odvrne od opasnosti, da hodimo okrog

Tatvina. — Posestniku Antonu Nigrisu je bilo ukradenih pet dreves. Storiča se ne pozna.

Napaden je bil včeraj ob 1. po noči na živalskem trgu strojevodja, ko je ravno zapuščal svojo službo. Napadalca stá bila skrita za drevesi, luči ni bilo daleč okrog nobene, vendar se je v kljub temu posrečilo strojevodji vbežati lopovoma.

V pojasnilo. — Oni Makovec Josip, žel. uslužbenec v Trstu, ki je bil pretekli teden obsojen pri tukajšnji okrožni sodnji, je doma iz Šmarj na Vipavskem, ali ni identičen z drugim Makovcem, tudi železniškim uslužbenecem, ki je doma iz Brjij.

Zveza narodnih društev.

Kolesarsko društvo „Gorica“ priredi v nedeljo dne 9. avgusta t. l. ob priliki velike delavske slavnosti izlet v Trst. — Zbirališče kavarna „Central“. — Odhod točno ob 5. uri zjutraj. — Oprava kolesarska. — Rednika: Edvard Rusjan in Alojzij Drašček. — Društvo je preskrbelo dovoljenje za ogled muzeja Revoltella. — Gg. člani so naprošeni, da se izleta v največjem številu udeležijo. — Zdravo!

Odbor.

Veselica bralnega in pevskega društva „Nada“ v Sovodnjah se bo vršila dne 9. t. m. točno ob 4. uri popoldne na prostornem vrtu gosp. Kodermaca.

V spored: 1. „Hrvaticam“, poje možki zbor društva „Nada“ iz Sovodenj. 2. „Slava Delu“, poje možki zbor društva „Kras“ iz Opatjegasela. 3. „Ustaj!“, poje mešan zbor „Novi žar“ iz Rupe-Peči. 4. „Moja Lenčka“, komičen prizor s petjem in spremljevanjem glasovirja. 5. „Oj djevojka“, poje možki zbor društva „Vipava“ iz Mirna. 6. „Tiha Luna“, poje možki zbor društva „Prešeren“ iz Št. Petra. 7. Igra: „Gričarjev Papč“, burka v 2 dejanjih. 8. „Jadranska Vila“, poje možki zbor pevskega in bralnega društva iz Št. Andreža. 9. „Veseli Indijanci“, komičen nastop s petjem in spremljevanjem orkestra. Po končanem vspredu P. L. E. S. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Pevsko izobr. dr. „Novi žar“ za Peč in Rupo je imelo v soboto 1. t. m. ustanovni občni zbor. Ti dve vasi, zanemarjeni, ker ležeči v strani večjih občin in skozi kateri ne vodi nobena prometna žila, ste se vendar enkrat dvignili in ojunčili. Vstali so vrli mladeniči in moške in spoznali pomen lastnega izobraževalnega ognjišča in ustanovili so društvo, čegar ime pravi, da začenja za nas nova doba z žarom izobrazbe. Navdušenje med mladeniči za njih društvo je velikansko; kajti društvo je bilo potrebno in ima jasen namen: hoče pevske izobrazbe, hoče deliti članom vsestranske naobrazbe potom čitanja in predavanj in sčasoma se društvo lahko reorganizira v podporno društvo. To hočejo naši mladeniči doseči; a vsi kot en mož se bodo izogibali vsakega prepira in odslovljo od

povsod in povsod, a ne vidimo „nič posebnega“.

Pisatelj je vse kraje obhodil do zadnjega koticika sam in zasluži že zato občudovanje. Bralci ne bodo obhodili vsega, a priporočati jim je, da si pred turo prečitajo dotične odstavke v knjigi; zato naj pisatelj nikakor ne zamudi, sestaviti za končano delo (II. del izide koncem leta) točno kazalo vseh krajevskih imen*). Pa tudi, kdor malo hodi okrog, imej knjigo vedno blizu rok; skrbno izbrane slike in instruktivni prerezi mu predočujejo tudi v sobi vse čudovitosti naših gora.

Knjiga je tudi temeljne važnosti kot uspeh na znanstvenem polju: pridobili smo si z njo domovinsko pravico v novi stroki, in sicer strokovno in jezikovno. Zato bodi izrečena hvala in priznanje prof. Seidlu, nezaupnica pa raznim „učenič“ gospodom, ki poceni renimirajo v družbi prijateljev in prijateljic s svojo učenostjo, ko pa se jim namigne, naj stopijo z učenostjo na dan in plan, se s sto izgovori — zabubijo.

Dr. Jos. Tomišek.

*) Ako etimologija kakega imena ni povsem jasna, naj se pusti v obliki narodne izreke.

Kamniške ali Savinjske Alpe,

njih zgradba in njih lice.

Spisal prof. Ferd. Seidl, izdala „Slov. Matica“, tiskala „Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

Učeni naš profesor g. Ferd. Seidl je iznenadil slovenski svet s knjigo, kakoršne še ni bilo v slovenski literaturi in ki bi delala veliko čast vsakemu velikemu narodu. — Veseli nas, da je našla knjiga tudi vrednega ocenjevalca v „Ljubljanskem Zvonu“, katerega oceno ta-le doslovno ponatiskujemo:

Ocenjevalec slovenskih knjig je doživel ob Seidlovem delu vesel praznik, a tako redek, da se pripeti jedva vsaka tri leta, morda niti to ne. Kak praznik? Mesec za mesecom, leto za letom dobiva v roke tista majklena delca iz krošnje našega slovstva, delca, ki jih je tolikokrat rodila le trenutna potreba, lakota vseh vrst, in ki jim je bila gonilna sila (zamašite si ušesa!) — španska muha! Zato pa bi ocenjevalec najrajši oblekel praznično obleko, ko opazuje; čitajoč stran za stranjo te knjige, koliko učenjaska znanja, koliko vnetega truda, oduševljenega zaradi

sebe vsakega zdražbarja; zato ne bodo napadali, a napadeni se bodo znali braniti, da preide enkrat za vselej prepričljivim veselje za zdražbo. Društvo nima s politiko ničesar opraviti in društveniki prepustajo politične prepire tistim, ki nimajo drugega dela in poklica, kakor da netijo na desni in levi strani strankarski ogenj, iz katerega se sodi domači prepir in zlo osebno sovraštvo, ki zvede vaščane v škodo in pogubo. Društvo bo skrbelo, da bude vsak član mislil sam s svojo glavo, sodil sam s svojim razumom in delal sam po svojem prepričanju. — Tako društvo bode branil vsak člaa z vsem ognjem svojega srca.

Društvo si je izvolilo sledeči odbor: predsednik: Jožef Krajnik; podpredsednik: Jakilj Niko; tajnik: Leop. Bobič; blagajnik: Franc Cijan (Jožef Trampuž); gospodar: Čevdek Alojzij (Jožef Černic); odborniki: Andrej Cotar, Kovic Ivan, Malič Janez; preglednika: Malič Danijel, Silič Richard.

Po zaključenem obnem zboru, pri katerem je vsako svetoval kaj dobrega, so društveniki-pevci zapeli par pesmij in presenetilo nas je, ko je zaorila na koncu iz mladih, krepkih grl z navdušenjem v obrazu pesem: „Hej Slovenci!“

Nato so se društveniki razšli in vsakemu je sijala zadovoljnost z obraza, kakor bi hotel reči: „Jaz sem tudi pomagal položiti prvi kamen našemu domačemu ognjišču izobrazbe; rasti cveti in rodi mnogoteri sad!“

To je mladina, ki nekaj more in zmore. Svoje prvo veselico priredi to novo društvo dne 13. septembra v Rupih.

Veselica pevskega in bralnega društva „Ljak“ na Vogerskem se bo vršila v nedeljo 9. avgusta v prostorih g. Rubbia s sledečim vsporedom: 1. Godba. 2. Nedved: „Zvezna“ poje domači pevski zbor. 3. E. Komel: „K petju oglasimo“ poje pevsko društvo „Podgora“ iz Podgore. 4. Aljaž: „Občutki“ poje društvo „Svoboda“ iz Renč. 5. Deklamacija. 6. Vilhar: „Bojna pesem“ poje pevsko društvo iz Šempasa. 7. Godba. 8. Šaloigra: „Brat Sokol“. 9. Srečolov. 10. Ples. — Začetek veselice ob 3½ popoldne. K obilni udeležbi vabi

odbor. „Bralno društvo“ na Gradišču pri Frvačevi nanzanja tem potom, da razvije 13. septembra t. l. krasno društveno zastavo in priredi istega dne lepo veselico. Vspored se objavi pravočasno. Prosi se, naj blagovole bratska društva v goriški okolici uvaževati isti dan pri določevanju svojih veselice. Omenjeno društvo praznuje letos 25 letnico svojega obstanka, zato se prosi, da bi se udeležila tega jubileja tudi druga bratska društva korporativno ali po deputaciji. Nekatera društva so že prijavila svojo udeležbo. Tista bratska društva pa, ki bi hotela proizvajati kako pevsko točko, prosimo, naj blagovole prijaviti društvenemu odboru radi programa, kako pesem bi pela.

Pripomnja se tudi, da je „Bralno društvo“ na Gradišču ustanovil blagopokojni pesnik Simon Gregorčič, zato se nadajamo, da prihiti istega dne na prijazno Gradišče vsak, komur pripušta čas in običje kraj, kjer je tako krasno prepeval goriški slavec. Ob enem se nudi vsakemu po kratki hoji najkrasnejši pogled na Vipavsko dolino; domači krčmarji bodo pa preskrbeli za isti dan dobro in pristno kapljico, tako da bodo častiti gosti v vsakem oziru zadovoljni.

Morebitni prebitek veselice vporabi se za ustanovitev Sim. Gregorčičeve javne knjižnice, s tem pravi „Bralno društvo“ najlepši spomenik velikemu pevcu. Denar za knjižnico se že marljivo nabira in prosi se rodoljube v mestu in na deželi, naj bi prispevali kak majhen obolus za Simonovo knjižnico, katera bo menda prva v Goriški okolici; tudi že vporabljen knjige radovoljno vsprejema društveni odbor. Slavno županstvo v Renčah se je že odzvalo ter darovalo 50 K za Simonovo knjižnico. Imena častitih darovalcev bodo pozneje v goriških listih objavljena.

Gledé veselice pa naj že danes odloči vsak izletnik iz mesta in dezele, na poletu 13. septembra t. l. h Gregorčičevi slavnosti na Gradišču, kjer se bode razveseljeval ob zvonku godbe in petja.

Posebno pa se prosi, naj se udeleže bratska društva v največjem številu razvija zastave in društvenega jubileja.

Bralno in pevsko društvo „Vonse“ na Preserjah priredi v nedeljo dne 9. avgusta t. l. na dvorišču g. Maksa Ličen v Ribemberku svoj plesni venček.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

Na izvoznem trgu je bilo večeraj prodanih 60 kvint. hrušk po 20 K; 10 kvint. breskev po 60 K; 5 kvint. češpelj po 24 K; 30 kvint. grozdja po 40 K; 20 kvint. fižola stročjega po 16 K; 40 kvint. krompirja po 8 K in 30 kvint. paradiznice (pomodoro) po 8 K.

Letošnja sadna letina se kaže po dosedanjih poročilih tako: 1. V Nemčiji bodo imeli letos pri vsem sadju srednje dobro letino. 2. V Švici je sneg in mrz dne 23. maja sadno drevje tako poškodoval, da ni upati na noben izvoz. 3. V Ameriki bodo imeli 70—80% polne letine, torej dobro letino. 4. V Bosni in Slavoniji bodo imeli navzlic gosenicam in odpadu sadja obilo češpelj. 5. Na Češkem bo mnogo jabolk, malo hrušek, litina češpelj bo srednja. 6. Na Štajerskem bo mnogo jabolk in mnogo češpelj. 7. Na Tirolskem bo mnogo jabolk, malo hrušk in mnogo češpelj. Enako na Sp. Avstrijskem.

Pivovarstvo v Avstro-Ogrski leta 1907. — Trgovska in obrtna zbornica na Dunaju je pred kratkim predložila trgovskemu ministertvu izkaz o produkciji in konzumu piva v naši državi. Splošno ne moremo biti zadovoljni s produkcijo piva v preteklem letu, akoravno se je nekoliko povzdignila; z velikim napredkom v drugih vrstah i dustrije pa se sploh ne more meriti. Proizvajanje se zaradi splošne druginje draži od dne do dne in to vpliva na konzum seveda jako neugodno. Vsa produkcija piva leta 1907 znaša v Avstriji z Bosno vred 20,711.621 hl in na Ogrskem 1,882.385 hl, skupaj za 923.588 hl več ko leta 1906. Na prvem mestu je seveda Češko z 9,583.929 hl, potem sledi Nižje Avstrijsko s 3,543.863, Moravsko 1,937.219, Galicija 1,369.834, Štajersko 1,147.872, Gor. Avstrijsko 1,067.063, Tirolsko in Predaleško 509.236, Solnograško 415.289, Šlezko 429.011, Koroško 258.699, Bukovina 133.879, Kranjsko 106.759, Bosna in Horcegovina 92.518, Primorsko 86.460 hl, 43 pivovarna je proizvajalo v letu čez 100.000 hl. Izvoz iz Avstro-Ogrske je znašal l. 1907. 1,091.067 meterskih stotov v vrednosti 15,528.162 kron, uvoz pa 68,742 meterskih stotov v vrednosti 1,104.288 kron.

Poljedelstvo na Angleškem nazaduje. V zadnjih dveh desetletjih je poljedelstvo na Angleškem tako naglo nazadovalo, da znaša dosedanja škoda že nad 24 milijonov kron in da je okoli dva milijona arov rodovitne, prej z žitom posejane zemlje sedaj povsem zapuščene. Zatorej pa narašča na Angleškem uvoz žita in moke; danes presega ta uvoz že 80 milijonov hektolitrov letno. Pred približno 40 leti je štela Anglija še 1.2 milijona poljedelcev, pred 18 leti že samo 800.000, danes pa še mnogo manj. Kapital, delavne moči in inteligenca zapuščajo vidno poljedelstvo in si iščejo drugje boljšega zaslužka. Zelo dobro pa je razvito na Angleškem vrtnarstvo, stroka, kateri ne posvečujejo Slovenci veliko pozornosti, dasi bi imeli od nje veliko lepih dohodkov, osobito v bližini mest.

Letina na Ogrskem letos vkljub vročini, ki je prehitro dozorila vse žito, ni slaba, temveč je celo boljša ko lani. Po poročilih poljedelskega ministerstva se je letos pridelalo okroglo 4 milijone meterskih centov več pšenice ko lani (letos 36 milijonov), rži pa 1 milijon met. st. več (letos 11 milijonov). Pač pa le oves nazadoval za 2 milijona met. stotov (letos 9 mil.) in ječmen istotako (letos 11 milijonov).

Politični pregled.

Koroški deželni zbor. — Dne 14. t. m. bo sklican koroški deželni zbor, čegar zasedanje bo trajalo najbrže do konca oktobra in bo zadaje pred razpustom, ker z zimo preneha doba koroškega deželnega zbora.

V srbski skupščini je pričela v ponedeljek podrobna debata o proračunu za leto 1908. Pri točki: civilna lista kralja je predlagal nacionalist Ljuba Georgevič znižanje iste od 1,200.000 na 200.000 dinarjev. Ker pa ni bil predlog dovolj utemeljen, je propadel.

Mladoturki in ministerstvo. — Mladoturško časopisje poroča, da so zopet vsi ministri z velikim vezirjem vred podali demisijo. Prvi je demisioniral finančni minister Zia paša ter pri tej priliki sultanu pisal, da se priznava k mladoturškim idejam. Vkljub temu ga hoče sultan pozvati, naj prevzame predsedstvo v novem ministerstvu. Mladoturki, ki imajo sedaj sploh vso oblast, zahtevajo, da mora vsaj en odločen Mladoturek postati minister, ostali ministri pa morajo biti zanesljivi možje,

ki ne bodo zapadli reakciji. Med mladimi častniki in ekstremnimi elementi kroži parola, da morata priti v ministerstvo mladoturški častnikar in kak mlajši general.

Nemrlj v Perziji še vedno trajajo. V Teheranu je varnost za življenje vedno manjša. Reda se ne bo moglo napraviti brez oborožene intervencije. V poslopje turškega poslanika se zatekajo preganjani beguni.

Razne vesti.

Födransperg. — Še vedno se ngiblje na vse strani, poizveduje se in preiskuje, nima li Födransperg, ki je na mah postal eden največjih zločincev, še kak drug zločin na svoji vesti. Preiskava bo trajala, kakor se čuje, še 8 mesecev, glavna razprava bo pa komaj čez leto dni.

Zanimivi so podatki, katere je dal g. Josip Katalan, krčmar v Rojanu. G. Katalan je stanoval dvajset mesecev v isti hiši kakor Födransperg. V svojem stanovanju je slišal vse, kar je delal Födransperg. Večkrat je ta po noči vstajal, žagal, obral, igral na citre. Neko noč je upil: „Na pomoč!“, kar kaže, da je imel morilec jako slabo vest in temno preteklost. V stanovanju je imel revolver in ojstro bodalo, o katerem se je Födransperg sam izrazil napram Katalanu: „da lahko odreže glavo z enim samim mahljajem!“

Zanimiva je tudi izjava priče Tržčanke Reitinger. Po tej izjavi bi moral imeti Födransperg družico pri zločinu. Omenjena gospa je namreč videla, kako je hotel neki mož že v soboto zvečer vreči neko culo v morje. Ta mož je bil v družbi z vitko damo, katera se je plašno ozirala na vse strani. Ko je zagledal mož bližajočo se Reitinger in d. o. njeni spremljevalki, pošepetal je par besed svoji dumi, nakar sta se oba koj odstranila. Reitinger izjavila, da se ji je koj zdelo celo početje sumljivo. Ko so pokazali tej priči fotografijo morilca Födransperga, je zatrdila, da spozna v tej fotografiji onega moža, čegar obraz si je dobro zapomnila pri svitu električne luci.

Lastnica hiše, v kateri je Födransperg prej stanoval, pravi, da je ta uporabljal večkrat razne toaletne umetnosti, da si je dal zdaj izraz mladega gospoda, zdaj pa si volasega starčka. Cilji, katere je zagledoval s tem Födransperg, niso znani.

Prišel je sedaj na dan tudi neki grd čin, ki ga je izvršil Födran v Bohinjski Bistrici. Bil je tam o Božiču lanskega leta in se predstavljal povsod kakor zastopnik neke velike zakladne tvrdke. Posrečilo se mu je izmolzniti nekoliko denarja raznim trgovcem in gostilničarjem, ki so mu dali naročila. Födran je tudi zalezoval neko hišno hotela, kjer se je nastanil, in jo povabil na izprehod v kotlji ob jezeru. Ali parček se je kmalu povrnil; zdi se, da se Födranu ni posrečilo, izvršiti svoje pohotne ali morda se hujske namene. Kljub temu ni se udal. In ko se je deklica hotela zapreti v svojo sobo, je Födran potegnil revolver in ji zapretil, da jo ubije, ako se ne uda njegovi poželjivosti. A mnogo oseb je prihitelo na vpije deklice in Födran je bil razorožen, ne pa brez težave, ker on je bil kar besen in razbijal sipe, stolice in sploh vse, kar mu je prišlo pod roko. Ko se je pomiril, je prosil ljudi, naj ga ne naznanijo policiji, in je šel naravnost na postajo, kjer je do prihoda tržaškega vlaka spal tri ure na klopi v čakalnici.

Po vseh te poizvedbah se da lahko sklepati, da je bil Födransperg udeležen še pri drugih napadih in ropih, ki so se vršili zadnji čas v Trstu, ne da bi se moglo priti pravemu storilcu na sled.

Kakor poročajo listi iz Trsta, je nehote že priznal nekoliko svoj zločin. Do sedaj je vedno tajil. Ko je pa govoril z g. Riegler, ki je slišala ob 10. uri v usodepolni noči šansonetko kričati na pomoč, je rekel: da jo je tepel, ker je hotela imeti derar! Ta izjava je velepomembna.

Slovenska zmaga na Koroškem. — Pri občinskih volitvah v Vernbergu na skrajni slovenski meji so Slovenci že drugikrat sijajno zmagali.

Obsojeni notar. — Okrožno sodišče v Novem mestu je obsodilo večeraj po dvanedevni obravnavi notarja Mateja Hafnerja iz Kostanjevice radi zapeljevanja h krivemu pričevanju v trimesečno, Ivana Sajovica in Urbana Zupantiča pa radi krive prisege v dvamesečno ječo. Ta notar Hafner je igral ulogo agitatorja za klerikalno stranko pri zadnjih volitvah.

Ljubljanski škof Bonaventura Jeglič ima pol milijona dolga in zahteva, naj mu da dr-

žava brezobrestno posojilo, da se izkoplje iz tega dolga.

Ban baron Rauch je prisegel danes cesarju kot tajni svetnik.

V Pulju se podržavi policija na nasvet pomorske oblasti in politične uprave v sredini meseca septembra. Voditeljem državne policije bo imezovan Sringer.

Eksplozija v Colju. — V torek se je prigodila v hiši ravnatelja celjske deške šole, Bobišta silna eksplozija. V hiši ima klet trgovec Josip Matič. Zvečer je šel hlapec z gorečo svetilko v klet po vino. Komaj je stopil v klet, se je vnel sod petroleja in s strahovitim pokom eksplodiral. Hlapec je padel na tla in se onesvestil. Kasneje so ga našli opečenega, napol mrtvega ležati v kleti. Slastičar Petriček je bil med tem na stopnicah, ki vodijo v klet. Eksplozija je bila taka silna, da se je stresla vsa hiša. Petrička je vrglo s tako silo ob steno, da se mu je zlomila leva roka. Ogenj iz kleti se je z nenavadno hitrostjo razširil do prodajalne, kjer je jelo vse vprek goreti. Gasilci in 260 vojakov tukajšnjega 87. polka je po silnem naporu v 3 urah pogasilo ogenj. V kleti so bile tudi eksplozivne tvarine in je le sreča, da se niso vnele tudi te.

Zeppelinov vodilni zrakoplov. — Zeppelin se je spustil s svojim zrakoplovom zopet v zrak. Vse je šlo po godu. Pasiral je razna mesta. Ljudstvo mu je prirejalo ovacije. Pri Echterdingu se je spustil Zeppelin radi nedostatka pri motorju na odprto polje. Po noči je nastala nevihta, otrgala zrakoplov z mesta, kjer je bil privezan, zrakoplov je v zraku začel goreti. Nekaj oseb v ladjici je ranjenih. Zeppelin je nepoškodovan.

Gospa Tosini je že naročila svojemu odvetniku, da stori potrebne korake za ločitev njenega zakona. Za vzrok navaja, da ji postaja mnogo mlaajši, slabo vzgojeni in malo izobraženi soprog čimdalje voprnejši. Z možem se zdravno ne živi več skupaj, temuč se se zdravi v Heidelbergu.

Nosreča v gorah. — Na Gebehornu so se ubili trije mladi turisti iz Švice. Trupla leže na nedostopnem snežišču ter jih iz hotela na nasprotni gori vidijo skori daljnogled.

Štekovni list „Promet in gostilna“ — Pred nami leži 3. številka ilustrovanega strokovnega mesečnika „Promet in gostilna“, ki ima sledečo vsebino: 1. Podpirajte nas! Naročajte list „Promet in gostilna“! Uvažujte naš program! 2. Glavna navodila za poverjenike deželne zveze — za predsednike in tajnike prometnih društev in za take, ki hočejo snevati prometna društva. 3. Okrožnica našim prometnim društvom, hotelirjem, restavratorem, gostilničarjem in posetnikom letovislih stanovanj. 4. Otvoritev krajevne železnice Kranj-Tržič. 5. Zidajte v kranjskem slogu! 6. Državne podpore za tujski promet. 7. Železnica na vrh Triglava. 8. Pletarska obrt in vrbovje na Kranjskem. 9. Francoska Nica — kraljica tujskega prometa v Evropi. 10. Deželna zveza za tujski promet na Goriškem in njeno delovanje. 11. Društvene vesti, razne, šport, književnost in umetnost. Nekateri teh člankov so jako lepo ilustrovani. Zanimiva so zlasti izvajanja v člankih „Zidajte v kranjskem slogu!“, „Železnica na vrh Triglava“, „Pletarska obrt in vrbovje na Kranjskem“ ter „Francoska Nica — kraljica tujskega prometa v Evropi“. Morda, da o enem ali drugem teh člankov še podrobneje spragovorimo. Iz drugih člankov se pa da posneti, da se list zanima tudi za druge slovenske pokrajine in ne samo za Kranjsko in vsled tega ga prizadetim krogom v vseh slovenskih pokrajinah najtopleje priporočamo, ker moramo Slovenci biti veseli, da se je našel konzorcij požrtvovalnih ljudi, ki je začel izdajati list, o katerem moramo reči, da bi bila velika škoda, ako bi vsled brezbriznosti prizadetih krogov in razumnistva moral prenehati, posebno, ker je letna naročnina majhna, namreč 5 K. Naročnino sprejema deželna zveza za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani.

Goriška Tiskarna A. Gabršček

sprejme takoj

za knjigovoznico in vlagateljico

pri strojih

mlado žensko moč.

Izjava. *)

Podpisani Blaž Sedevčič, šolski voditelj na Vogerskem, preklicujem in obžalujem razžaljive besede, katere sem govoril o častitem gospodu župniku-dekanu Antonu Berlotu v Kanalu.

Na Vogerskem, dne 24. julija 1908.

Blaž Sedevčič.

*) Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Odlikovana pekarija in sladnicarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Sins. št. 2.

Filijalka v Dornbergu.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinerega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča gorliške pince, potlice itd.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče niraberskega in drugega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjigice.

Mašna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in drugih ter na deželi.

Naznanilo.

Uljudno naznanjava slav. občinstvu, da sva preselila svojo zalogo koruze, otrobi, ovsu in drugih deželnih pridelkov iz Starega trga št. 9

v ulico sv. Antona št. 4
(kjer je bila prej zaloga g. fl. Bozzinija).

Priporoča se za obilen obisk

Lavrenčič & Domicelj.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne 1/2% prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorje«.

Nova pravila so se razpela vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

GORICA.

GORICA.

Narodno podjetje.

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tuje od K 1-20 više. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljišče. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in št valnih strojev pri

BATIJELU

Gorica

Via Duomo 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke.

Čeniki franko.

Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem.

Na prodaj je več praznih sodov

in en velik od 100 hektolitrov.

Naslov: Giovanni Krall TRST.

Prva goriška tovarna umetnih ognjev

s strojnimi obratom izdeluje: rakete, bengalične ognje, rimske sveče, kolesa itd. itd.

Posebnost: papirnati topiči.

Nadalje priporoča: jubilejne transparente v velikosti cm 120 x 200 s podobo cesarjevo in v velikosti cm 100 x 150 z monogramom.

Ferd. Makuc

pooblaščen in priznan pyrotehnik Gorica, tekalšče Frana Jos. 34.

Iz prijaznosti se sprejemajo naročila tudi v kavarni »Dogana« tik sodnijske palače.

Anton Kuštrin

trgovec z jedilnim blagom v Gorici, Gosposka ulica št. 25.

priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega in kolonijalnega blaga na debelo in drobno. Vse blago je prve vrste, cene nizke, postrežba točna in solidna. Blago se pošilja po pošti in železnici, v mestu pa na dom ako želé gg. odjemalci.

Goriška tovarna mila A. Gabršček.

Narodno podjetje, edino te vrste.

Ustanavljajmo domačo obrt in industrijo, ker brez te bomo Slovenci za vselej le hlapčevali tujcem.

Slovenske gospodinje! Poskušajte milo iz te domače tovarne! Izdelek je izvrsten. Cene običajne!

Naša specijaliteta je: Caprasole — Koza s solncem. Poskusite in sodite! Svoji k svojim!